

Sionismes

"Van elaborar una idea molt simple: tornar a la terra d'Israel i construir-hi una societat perfecta. Com la que Déu hauria volgut en aquesta terra. El poble del Senyor –més de la meitat dels sionistes eren rigorosament ateus– estava en marxa."

Jo sóc d'aquells que, com tanta gent d'un altre temps a Europa, ens vam criar en l'admiració pel poble d'Israel, per Paul Newman en la pel·lícula *Exodus*, pels *kibbutzim*, i per aquells xicots plens de salut i decidits a construir de veritat una experiència mai no vista. Mai no s'havia vist, en efecte, que un vell poble com el jueu, perseguit durant vint segles de diàspora, humiliat, tractat com gent infrahumana, i assassinat massivament una vegada i una altra, s'alçara de les cendres per fer un país del tot nou i diferent. L'experiència jueva és una experiència única en la història de la humanitat, i només per això ja tenen motius per dir-se poble elegit. Suposàvem que Algú els havia elegit, però elegits per a què? Per produir en el seu si els profetes, el Messias (el "nostre", o el que no ha vingut encara), la Mare de Déu i els sans apòstols, la Bíblia i l'Evangelí. Per exemple. Elegits per patir persecució per la injustícia, ser el sac on els cristians occidentals i orientals tanquen els pecats abans de cremar-los en la foguera, elegits per al martiri perpetu. O elegits per donar en el nostre temps els noms sense els quals la cultura contemporània no s'explica, Marx i Freud i Einstein, Mahler, Chaplin, Proust i tota la colla. Era la nostra perspectiva. Ells, els més actius, els sionistes de l'Imperi Rus, ja n'estaven més que farts, de tant de privilegi. Van elaborar una idea molt simple: tornar a la terra d'Israel i construir-hi una societat perfecta. Com la que Déu hauria volgut en aquesta terra. El poble del Senyor –més de la meitat dels sionistes eren rigorosament ateus– estava en marxa. Uns per fer un país com els altres, però millor i més just –eren socialistes–, uns altres per resar cada dia a Jahvé en la terra que els va donar trenta-cinc segles abans, la terra santa.

I aquest és problema. No s'han aclarit molt bé entre ells, els talmudistes i agrònoms. Mentre es tractava de multiplicar les granges modèliques i les sinagogues, el conflicte no era greu. Quan s'ha tractat d'assegurar el domini de la terra, de *tota la terra* d'Israel, el xoc havia de ser inevitable. No era la mateixa cosa el sionisme laic i el sionisme bíblic, no era el mateix projecte, no era la mateixa idea ni la mateixa gent. En el sionisme laic per exemple, caben els palestins; en el bíblic, no. Des de fora, mal informats, l'admirable Israel ens semblava un poble unit com un puny, fent sense ganes guerres de cap de setmana, dansant la pròpia sardana, culte, saludable

i feliç com un poble del nord enllà instal·lat a l'altra vora de la nostra mar.

Després han vingut els anys que a casa nostra tothom que volia ser jove i molt modern (bé, tothom no: alguns) es posava al coll una *Keffiyeh*, o com es diga el mocador d'Arafat, i es mirava els israelians com agents perversos de l'imperialisme, assassins de criatures i opressors de pobles innocents. I bé, era cert en alguna part: el poble d'Israel s'havia fet "normal" tan ràpidament, havia cremat tantes etapes en el camí cap a la perfecció dels estats, que en pocs anys passà de ser perseguit a perseguidor, d'oprimit a opressor, i d'humil a prepotent. No és un progrés curt, en un parell de generacions. Accelerat, però no del tot excepcional: no molt diferent del que van fer els hongaresos, els búlgars o els polonesos, i més gent, en recuperar un estat propi. Els croats fa més de mil anys que no tenien estat, i ja veuen si n'han après veloçment. Però a Israel és diferent: allà hi ha la Bíblia, la paraula del Senyor, i l'eternitat de les promeses de Jahvé. Vist des de fora sembla increïble, vist des de dins és ben real: els agrònoms i els militars no hi creuen, en les promeses de Jahvé, però els rabins ortodoxos, sí. Ells, els talmudistes i companyia, no són allà per fer un país nou i perfecte, són allà per complir la paraula de Déu. El sionista laic –el partit laborista és el partit dels sionistes laics, o ex-militars de necessitat– pot parlar amb els palestins, pot discutir i repartir-se la terra. El sionista bíblic no pot discutir amb ningú les decisions de l'Altíssim.

És perfectament comprensible: qui gosarà oposar-se als designis de Jahvé? És absolutament coherent: si algú s'hi oposa, és enemic del Senyor i con a tal ha de ser tractat. L'assassí de Yitzhak Rabin era un xicot equilibrat, normal, fidel a la voluntat divina. "Amb l'ajuda de Déu", va dir quan li preguntaren com ho havia pogut fer. Hi haurà més morts per la pau. Perquè construir en aquest món l'estat perfecte, on una part d'un poble perseguit trobe repòs, és una empresa àrdua però humana. Posseir íntegrament la terra santa que Jahvé va donar el seu poble és una empresa divina i eterna. No són programes fàcils de conciliar. El sionisme no era un projecte, sinó dos, i ara un dels dos ha començat a disparar contra l'altre. **Joan F. Mira**